POMOCNÉ SCHÉMA K CHARAKTERISTICE UMĚLECKÉHO TEXTU

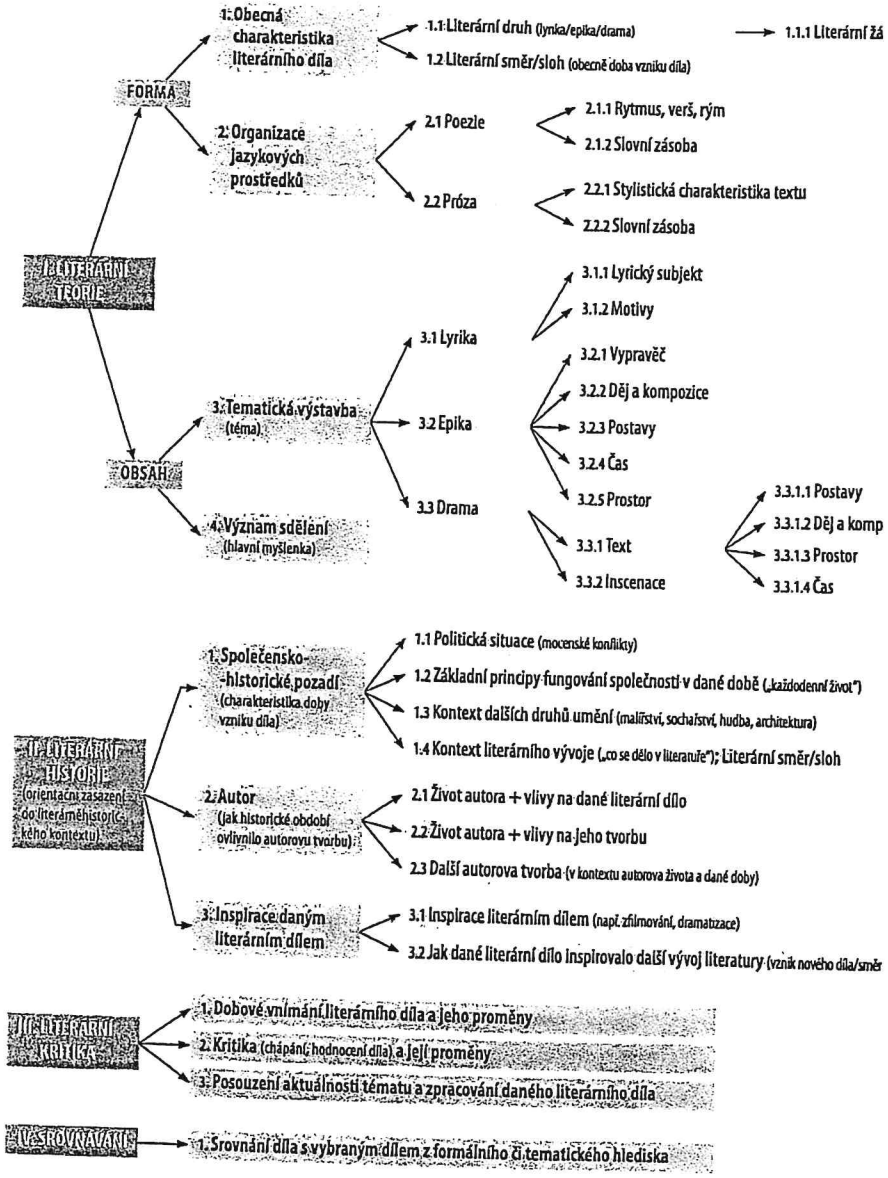

Ilustrační otázky k charakteristice uměleckého textu

Pro lepší představu o významu jednotlivých pojmů obsažených v pomocném schématu k charakteristice uměleckého textu uvádíme ke každému z pojmů obecně položenou ilustrační otázku, která by mohla být (už v souvislosti s konkrétním literárním dílem) položena u maturitní zkoušky.

I. LITERÁRNÍ TEORIE – FORMA

1. Obecná charakteristika literárního díla

1.1 Určete, k jakému literárnímu druhu patří dané literární dílo. Své tvrzení doložte na výňatku.

1.1.1 Určete, o jaký literární žánr se jedná. Uveďte obecnou charakteristiku tohoto žánru, a pokud je to možné, demonstrujte na výňatku jeho typické znaky.

1.2 K jakému literárnímu směru patří dané literární dílo? Jak se ve výňatku projevují charakteristické rysy tohoto literárního směru?

2. Organizace jazykových prostředků

2.1 Poezie

2.1.1 Popište formu básně (rytmus, verš a rým). Své tvrzení doložte na výňatku.

2.1.2 Charakterizujte slovní zásobu daného literárního díla. Své tvrzení doložte na výňatku.

2.2 Próza

2.2.1 Vystihněte typické znaky autorova literárního stylu z hlediska stylistické charakteristiky textu. Své tvrzení doložte na výňatku.

2.2.2 Charakterizujte slovní zásobu daného literárního díla. Své tvrzení doložte na výňatku.

I. LITERÁRNÍ TEORIE – OBSAH

3. Tematická výstavba (téma)

3.1 Popište téma lyrického literárního díla.

3.1.1 Charakterizujte lyrický subjekt. Své tvrzení pokud možno doložte na výňatku.

3.1.2 Uveďte, které motivy lze v básni najít. Své tvrzení doložte na výňatku.

3.2 Popište téma epického literárního díla.

3.2.1 Charakterizujte typ vypravěče. Své tvrzení pokud možno doložte na výňatku.

3.2.2 Stručně popište děj epického literárního díla a jeho kompozici.

3.2.3 Vyjmenujte a charakterizujte hlavní postavy epického literárního díla. Své tvrzení pokud možno doložte na výňatku.

3.2.4 Uveďte, kdy (ve které době) se děj odehrává.

3.2.5 Charakterizujte prostor epického literárního díla (místo děje).

3.3 Popište téma dramatického literárního díla.

3.3.1 Text

3.3.1.1 Vyjmenujte a charakterizujte hlavní postavy dramatického literárního díla. Své tvrzení pokud možno doložte na výňatku.

3.3.1.2 Stručně popište děj dramatického literárního díla.

3.3.1.3 Charakterizujte prostor dramatického literárního díla (místo děje).

3.3.1.4 Uveďte, kdy (ve které době) se děj odehrává.

3.3.2 Kdy a kde se uskutečnila první inscenace dramatického textu?

4. Význam sdělení (hlavní myšlenka)

4. Vyjádřete hlavní myšlenku daného literárního díla.

II. LITERÁRNÍ HISTORIE

(orientační zasazení do literárněhistorického kontextu)

1. Společensko-historické pozadí (charakteristika doby vzniku díla)

1.1 Stručně charakterizujte historické období, v němž dané literární dílo vzniklo. Jak historické/politické události v daném období ovlivnily vývoj literatury?

1.2 Jaké hodnoty byly uznávány tehdejší společností? Jaký vztah měla tehdejší společnost k literatuře? Projevila se v literární tvorbě problematika „každodenního života"? A jak?

1.3 Stručně popište vývoj ostatních druhů umění (malířství, sochařství, hudba, architektura) v daném období. Charakterizujte znaky uměleckého směru, který se v daném období projevoval ve více oblastech umění. Inspirovala se některým z ostatních druhů umění literatura? A jak?

1.4 Uveďte typické znaky literární produkce daného období. Jak se v daném období vyvíjely jednotlivé literární druhy? Jaká témata byla v daném období nejčastěji literárně zpracovávána?

2. Autor (jak historické období ovlivnilo autorovu tvorbu)

2.1 Uveďte základní fakta o autorově životě a vysvětlete, které autorovy zážitky měly/mohly mít vliv na vznik daného literárního díla.

2.2 Které autorovy životní zkušenosti se projevily v jeho tvorbě?

2.3 Zařaďte dané literární dílo do kontextu autorovy tvorby. Srovnejte dané literární dílo s jiným autorovým dílem s podobnou tematikou.

3. Inspirace daným literárním dílem

3.1 Kdo a jak se inspiroval daným literárním dílem (např. v oblasti filmu, dramatizace)?

3.2 Čím bylo dané literární dílo inspirativní pro další vývoj literatury?

III. LITERÁRNÍ KRITIKA

1. Jak bylo literární dílo přijímáno v době svého vzniku? Kladně, nebo záporně? Proč? Bylo kontroverzní, nebo ne? Proč? Působí dílo kontroverzně i dnes?

2. Jak hodnotila literární dílo dobová kritika a jak je dílo hodnoceno dnes?

3. Je téma daného literárního díla stále aktuální? Stručně pojednejte o vztahu literárního díla ke skutečnosti (jestli a jak jsou v díle reflektovány společensko-historické změny).

IV. SROVNÁVÁNÍ

1. Srovnejte dané literární dílo s literárním dílem, které se věnuje stejnému tématu.